

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus X. De Ordine cognitionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](#)

dictum est, aetum die feriato celebratum ipso jure esse nullum, intellige de Feriis sacris; profanis enim consensu partium renuntiari potest, ita ut Judex si velit judicialia tractare possit.

TITULUS X.

De

Ordine cognitionum.

QUÆRES i. quo ordine causæ in judicium deducitæ cognoscendæ sint? Resp. eo ordine, quo propositæ sunt, cognoscendas esse, nisi specialis ratio exigat, cognitionem causæ posterioris, priori esse præmittendam. Cum enim quandoq; contingat, ut reus contra intentionem actoris excipiens novam causam moveat, à quâ discussio causæ Principalis peractorem propositæ dependet, hinc ut ordinatè & clarè procedatur, ordinârunt Canones, ut Judex prius de quæstione rei, quæ propterea præjudicialis vocatur, cognoscat, ac postmodum ad causam actoris, quæ ab hac quæstione præjudiciali dependet, terminandam descendat cap 1. & 2. h.t. tales causæ sunt primo si quis tanquam Filius vel proximus agnatus coram Judice laico petat hæreditatem defuncti, is verò à quo petitur, objiciat, actorem non esse filium legitimum, aut proximum agnatum, prius cognoscere debet Judex sitne actor filius legitimus, cum hæreditas actori restituenda, ab hac exceptione nata- lium dependeat. 2do. si mulier vendicat suum maritum, is autem opponat exceptionem consanguinitatis vel affinitatis, præmittenda est cognitio,

P

sit n.

sit ne maritus uxori suæ consanguineus in gradu prohibito, quia probatâ exceptione, causa principalis perimitur. tertio. si in questionem civilem incidat criminalis, v. g. si canonico fructu à capitulo negatos judicialiter petenti objiciatur crimen hæreseos, ob quod non potuit residere, adeoque nec fructus deservire, cognitio criminis præmittenda erit.

OBLIGIES 1. non obstante exceptione consanguinitatis à viro oppositâ, in causâ Principalis perendum, & maritus uxori vendicanti restituentendus est, cap. 13 de restit. spoliat. ergo questiones præjudiciales non erunt prius cognoscendæ. Resp. dispositio allegati capitul. procedit eo casu, quo mulier agit in possessorio ex capite spolij, & maritus exceptionem consanguinitatis oppositam probare nequit, ut ex cit. cap. §. propterea manifeste liquet. ubi, marito consanguinitatem in gradu prohibito statim & in continentia probante, mulieri denegatur restitutio.

OBLIGIES 2. liber homo vendicari non potest l. 1. ff. de rei vindicat. ergo nec maritus ab uxore. Resp. simpliciter vindicari nequit, benthem cum clausulâ, quia maritus est, eò quod per matrimonium omne jus, quod in corpus suum habebat, in conjugem transtulerit.

QUÆRES 2. a quo causa natalium vel legitimationis incidens cognosci debeat? Resp. à judece ecclesiastico. pender enim à validitate matrimonii quæ, ut patet, ecclesiastica est, eamque nequidem incidenter Jude x laicus cognoscere potest. cap. 5. qui filij sint legitimi.

QUÆRES 3. Quid intersit, causam proponi;

poni ut quæstionem præjudicialem vel ut causam principalem? Resp. multum referre: priori enim casu causa principalis suspenditur, & sola quæstio per reum proposita elucidatur, posteriori casu autem distinguendum erit, vel enim causa principalis objicitur à reo per modum exceptionis, & tunc semper prius cognoscenda est, cap. 3 b. t. idq; ex ratione naturali, cum prius audiri debeat reus, quam pro actore pronuntietur; vel objicitur per modum reconventionis, & tunc ut supra dictum utraq; causa simul tractanda erit.

TITULUS XI.

De

plus petitionibus.

QUÆRES I. Quot modis plus peti possit?
Resp. quatuor modis plus peti posse, scilicet *re*, *tempore*, *loco*, & *causa*, cap. vii.
b. t. & §. plus autem Institut. de action, Re, sive quantitate actor plus petit, si in libello 10. v. g. florenos petat, cum non nisi quinque aut minor summæ eidem debetur; *tempore*, cum id quod certo die, vel sub certâ conditione promissum est, ante tempus, vel nondum impletâ conditione exigit. *loco*, dum id quod certo loco v.g. moguntiæ debetur, Augustæ sibi dari petit, sine mentione loci, in quem solutio collata erat. Causâ denique plus petit actor quando electionem adversario competentem sibi arrogat, quod tunc fit, quando aliquid in genere vel alternativè debetur, v.g. equus vel duodecim aurei, & actor hunc numero equum, vel duo-